

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
4.Bf.15/2013/20.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2013. év november hó 27. napján és a 2014. év február hó 5. napján megtartott nyilvános másodfokú tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A haditechnikai termékkel és szolgáltatással visszaélés büntette miatt az I. r. vádlott és társa ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 15.B.280/2011/13. számú ítéletét megváltoztatja.

A Vám- és Pénzügyőrség Közép-Magyarországi Regionális Nyomozó Hivatalánál Bj. 8/2010. számú bűnjeljegyzék 1-2. tételszáma alatt kezelt 5 darab „M100” jelzésű és 5 darab „R600” jelzésű lehallgató eszköz lefoglalását megszünteti és az I. r. vádlott részére kiadni rendeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy az I. és a II. r. vádlottak lakcíme helyesen: -, a II. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma: -.

A másodfokú eljárás során felmerült 105.340,- (százötezer-háromszáznegyven) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Fővárosi Törvényszék 2012. október hó 15. napján kihirdetett 15.B.280/2011/13. számú ítéletével az I. r. vádlottat és a II. r. vádlottat az ellenük társtettesként elkövetett haditechnikai termékkel és szolgáltatással visszaélés büntette [Btk. 263/B. § (1) bekezdés c) pont] miatt emelt vád alól felmentette. Az elsőfokú bíróság rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelek jogi sorsáról és a bűnügyi költség viseléséről is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész mindkét vádlott terhére, bűnösségük megállapításáért és büntetés kiszabásáért jelentett be fellebbezést.

Az elsőfokú ítélettel szemben az I. r. vádlott és védője, valamint a II. r. vádlott szintén perorvoslatot jelentett be, melyet utóbb részletesen megindokoltak (másodfokú iratok 7. alszámú beadvány). Ennek lényege szerint a II. r. vádlott tekintetében az ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését, míg az I. r. vádlott vonatkozásában az ítélet helybenhagyását indítványozták azzal, hogy a felmentés jogcímét a másodfokú bíróság változtassa meg a Btk. 27. § (1) bekezdése szerinti ténybeli tévedésre.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.1243/2012/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, a vádlottak és a védő fellebbezését nem tartotta alaposnak. A főügyészi álláspont szerint az elsőfokú bíróság eljárása során a perrendi szabályok megtartásával járt el. A teljes körűen lefolytatott bizonyítás eredményeképpen mérlegeléssel hibamentes ítéleti tényállást állapított meg. Az indokolás körében a vádlotti védekezéseket logikailag hibátlan érveléssel, pontról-pontra cáfolta, okfejtése meggyőző és mindenben megfelel az ésszerűség szabályainak, valamint az irányadó jogszabályoknak. Az ügyészi érvelés szerint a ténybelileg helytállóan megállapított tényekből a bíróság tévesen döntött, amikor nemlegesen válaszolta meg azt a kérdést, hogy a vádlottak tisztában voltak-e a vád tárgyává tett eszközök funkciójával, és az általuk tanúsított magatartás társadalomra veszélyességével. Álláspontja szerint a termék leírásának már önmagában is egy átlag állampolgárban fel kellett vetnie a jogszerűség hiányát. A vádlottaknak azonban ennél magasabb szintű ismeretekkel kellett rendelkezniük, hiszen ilyen jellegű elektronikai termékek értékesítésével foglalkoztak. A fentiekből kifolyólag tévesnek tartotta a bíróságnak azt a következtetését, hogy a vádlottaknak önhibájukon kívül alapos okuk volta arra, hogy a cselekmény társadalomra veszélyességében tévedjenek. Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék ítéletét változtassa meg, mindkét vádlottat mondja ki bűnösnek társtettesként elkövetett haditechnikai termékkel és szolgáltatással visszaélés büntetésében és velük szemben az enyhítő szakasz alkalmazásával felfüggesztett börtönbüntetést szabjon ki, egyebekben az ítéletet hagyja helyben.

A másodfokú bíróság tárgyalásán az ügyész perbeszédében kifejtette, hogy jelen ügyben két probléma merült fel: az egyik, hogy a behozott termékek haditechnikai termékeknek minősülnek-e, a másik ha annak minősülnek, akkor a vádlottak tudattartalmának át kellett-e fognia, hogy ezek olyan eszközök, amelyek forgalmazása külön engedélyhez kötött. Az ügyészi vélekedés szerint az 1-es igazságügyi szakértő a 2-es szakértővel egyezően állapította meg, hogy a behozott termékek a vonatkozó kormányrendeletek hatálya alá tartoznak, az azokban írtaknak megfelelnek, viszont minőségüket tekintve nem ütik meg azt a szintet, ami elvárható egy titkosszolgálati eszköztől. Az ügyész utalt arra is, hogy az 1-es szakértő szerint sincs a titkosszolgálati eszközökre vonatkozó egységes műszaki tartalom, nincsen meghatározva olyan egységes paraméter-rendszer, amely alapján meghatározhatóak lennének az e körbe tartozó eszközök műszaki kritériumok alapján. A főügyészség álláspontja szerint jogalkalmazóként nem pótolhatjuk a jogalkotás hiányosságait, nem hozhatunk önkényesen olyan szabályokat, amelyekről a jogalkotó elmulasztott rendelkezni. E helyen utalt az 1-es szakértő véleményének 2. pontjában írtakra, mely szerint az adott eszközt lehallgató-eszköznek tervezték, de műszaki paraméterei alapján nem alkalmas titkosszolgálati felhasználásra. Aki értékesítési céllal külföldről behoz ilyen terméket, annak a tudatában fel kell, hogy merüljön, hogy az teljesen legális-e, nem sért-e személyiségi jogokat. Ilyenkor legalább annyi elvárható, hogy utána járjon és legalább eljusson oda, hogy kikérje a hatóság véleményét. Ezt a vádlottak nem

tették meg, ezért nem is lehettek releváns módon tévedésben a cselekményük társadalomra veszélyességét illetően. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség az ügyészi átiratban írt jogi álláspontját a fellebbviteli tárgyaláson is fenntartotta és indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a vádlottak bűnösségét mondja ki haditechnikai termékkel visszaélés büntetében, ugyanakkor a szakértő által elmondottakra figyelemmel a cselekmény csekély társadalomra veszélyességét is tekintetbe véve megrovás intézkedést alkalmazzon velük szemben.

Az I. r. vádlott védője a perbeszédében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévedés címén mentette fel védencét. Mivel a törvényi tényállás elemei hiányoznak, a behozott termékek nem minősülnek haditechnikai terméknek, ezért a vádlott terhére rótt cselekmény nem bűncselekmény, erre tekintettel a felmentés jogcímének megváltoztatása mellett kérte - lényegét tekintve - az ítélet helybenhagyását.

A II. r. vádlott védője perbeszédében előadta, hogy az eljárás során felmerült bizonyítékok alapján a szándékos elkövetésre nem vonható megalapozott következtetés, jelen esetben a társadalomra veszélyességben való tévedésről van szó. Megjegyezte továbbá, hogy a formálisan tényállásszerű, de társadalomra nem veszélyes magatartás nem valósít meg bűncselekményt, így védence büntetőjogi felelőssége - figyelemmel a BH.2003.39. számú eseti döntésben kifejtettekre is - nem állapítható meg. Mindezek alapján az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

Az I. r. vádlott az utolsó szó jogán nem kívánt semmit előadni, míg a II. r. vádlott az utolsó szó jogán elmondta, hogy csatlakozik a védőjéhez, jelen esetben jogfejlesztő jogalkalmazásra van szükség. Hangsúlyozta, hogy ellentmondásos az elsőfokú bíróság által megalapított tényállás is, mivel az I. r. vádlott elmondta, hogy ezeket a termékeket ő vásárolta és a II. r. vádlott erről nem is tudott. Kiemelte, hogy a szakértő megállapítása szerint ezek a termékek katonai célra nem alkalmazhatóak. A fentiekre figyelemmel indítványozta bűncselekmény hiányában történő felmentését.

Az ügyész mindkét vádlott bűnösségének megállapítására és büntetés kiszabására irányuló fellebbezése nem alapos, míg a felmentés jogcímének megváltoztatására irányuló védelmi fellebbezések az alábbiak szerint megalapozottak.

A Fővárosi Ítéltábla az ügyészi és a védelmi perorvoslatok folytán bírálta felül a Be. 348. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszék ítéletét és az azt megelőző elsőfokú bírósági eljárást.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok maradéktalan megtartásával folytatta le a bizonyítási eljárást. Törvényesen járt el a Be. 322. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezést alkalmazva, amikor az ítélethirdetésre elnapolt, majd e tárgyalásra szabályszerűen megidézett a II. r. vádlott védőjének távollétében hirdette ki az ügydöntő határozatát (13. tárgyalási jegyzőkönyv 1. oldal). A rendelkezésre álló iratokból ugyanis kitűnik, hogy a fenti

rendelkezők megtartása mellett az érintett, az ítélethirdetésről távol maradt védőnek perorvoslati záradékkal ellátott ítéletet kézbesített az elsőfokú bíróság (másodfokú bírósági iratok 4. alszámú irata).

A Fővárosi Törvényszék ügyfelderítési kötelezettségének teljességgel nem tett eleget, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása a Be. 351. § (2) bekezdés a) pontja alapján részben nem volt felderítve. Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Be. 353. § (1) és (2) bekezdés alapján a részleges megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében a bizonyítás felvétele céljából fellebbviteli tárgyalást tűzött ki, és további szakértői bizonyítást rendelt el.

A szakértői bizonyítás eredményeképpen az 1-es igazságügyi szakértő a vád tárgyává tett eszközök tekintetében szakvéleményt terjesztett elő, míg a 2014. február hó 5. napján megtartott másodfokú bírósági tárgyalásra a Fővárosi Ítéltábla az ügyben korábban eljáró szakértőt, a 2-es és az újabb szakvéleményt előterjesztő 1-es szakértőt is idézte a Be. 125. §-ában írt szakértők párhuzamos meghallgatása céljából.

A másodfokú bírósági tárgyaláson lefolytatott bizonyítás eredményeképpen megállapítható, hogy az 1-es és a 2-es szakértő a szakvéleményüket fenntartva egymással egyező szakértői álláspontra helyezkedtek. A 2-es szakértő kijelentette, hogy az 1-es szakvéleményét teljes mértékben elfogadja, csak egyetlen ponton van ellentmondás köztük. Ez az ellentmondás azonban azon alapult, hogy míg az 1-es szakértő személyesen megvizsgálta a vád tárgyává tett eszközöket, addig ő a Honvédelmi Minisztérium előzetes szakvéleményét vette figyelembe, személyesen az eszközt nem vizsgálta, abból indult ki, hogy azok működőképesek, a műszaki paramétereik tekintetében pedig mérési vizsgálatot nem folytatott.

A II. r. vádlott a fellebbviteli tárgyaláson indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a 2-es szakértőt zárja ki az eljárásból, mert az ügyben nincsen kompetenciája.

A Fővárosi Ítéltábla a másodfokú bírósági eljárásban felvett bizonyítás alapján a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéleti tényállását az alábbiakkal egészíti ki, illetve helyesbíti:

- a GPS nyomkövető eszköz nem tartozik a 16/2004.(II.06.) Kormányrendelet XXVI. fejezet hatálya alá, ez az eszköz egy polgári felhasználásra tervezett, olcsó helymeghatározó eszköz (az 1-es Kádár Károly igazságügyi szakértő szakvéleményének 3. oldalán 1. pont).
- az R600 és az M100 típusú eszközöket lehallgató eszköznek tervezték, de az eszközök műszaki paramétereit tekintve nem alkalmasak titkosszolgálati felhasználásra. A felhasznált alkatrészek és az áramköri megoldások kommersz eszközökbe valók. Az eszközök minőségüket tekintve polgári felhasználásra tervezett eszközök (az 1-es igazságügyi szakértő szakvéleménynek 4. oldal 2. pontja).

A másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás eredményeképpen az elsőfokú bíróság ítéleti tényállása megalapozottá vált, egyebekben a Fővárosi Törvényszék ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett. A beszerzett bizonyítékokat logikusan értékelte, mérlegelte. A logika szabályainak megfelelő mérlegeléssel állapította meg az ítéleti tényállást.

A fenti kiegészítéssel és helyesbítéssel teljes körűen megalapozottá vált ítéleti tényállás a másodfokú eljárásban - a Be. 352. § (2) bekezdésére figyelemmel - irányadó volt.

Törvényesen járt el a Fővárosi Törvényszék, amikor az I. r. és a II. r. vádlottat az ellenük társtettesként elkövetett haditechnikai termékkel és szolgáltatással visszaélés büntette [Btk. 263/B. § (1) bekezdés c) pont] miatt emelt vád alól felmentette, azonban ítéletének jogi indokolása téves az alábbiak szerint. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a vádlottak büntetendő cselekményt valósítottak meg, azonban az 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 27. § (3) bekezdése alapján cselekményük társadalomra veszélyességében tévedtek, s miután erre alapos okuk volt, ezért a Be. 6. § (3) bekezdés c) pontja alapján az alanyi oldalon felmerülő büntethetőséget kizáró okból nem büntethetőek.

Az elsőfokú bíróság a felmentés jogcímét illető jogi álláspontjával szemben a másodfokú bírósági eljárásban felvett bizonyítás eredményeképpen megállapítható ítéleti tényállás szerint a vád tárgyává tett eszközök egyfelől polgári felhasználásra tervezett olcsó helymeghatározó eszköznek, másfelől ugyan lehallgató eszköznek tervezett instrumentumnak tekinthetőek, de műszaki paramétereit tekintve nem alkalmasak titkosszolgálati felhasználásra, minőségüket tekintve polgári felhasználásra szánt eszközök. A fenti ténymegállapításokra figyelemmel az elsőfokú ítélet tényállásában rögzített eszközök az elkövetéskor hatályos keretdiszpozíció tartalmát kitöltő igazgatási szabály 16/2004.(II.06). Korm. rendelet 1. számú melléklet XXVI. fejezetében foglalt titkosszolgálati eszközöknek materiális értelemben nem voltak tekinthetőek.

A Fővárosi Ítéltábla rámutat arra, hogy a büntetőjogi felelősség vizsgálata során a bíróság a tárgyi oldali ismérvek vizsgálatától az alanyi oldali ismérvek vizsgálatáig halad. Ebből következően a bíróságnak elsődlegesen abban kell állást foglalnia, hogy a Btk. 10. § (1) és (2) bekezdésére is figyelemmel a történeti tényállásban írt elkövetési magatartás büntetendő-e, azaz valamely különös részi törvényi tényállásba ütközik-e (formális jogellenesség) és bír-e jogtárgy sértő vagy veszélyeztető jelleggel (materiális jogellenesség). Büntetendő magatartás hiányában a vádlottak cselekményéhez fűződő tudattartalmának - a szándékos, illetve a gondatlan elkövetésnek - vizsgálata szükségtelen, mivel büntetendő cselekmény nélkül a büntetőjogi felelősség nem állapítható meg.

Az irányadó tényállás alapjául elfogadott egybehangzó szakértői vélemények alapján az R600-as és az M100-as típusú eszközöket ugyan lehallgató eszközöknek tervezték, de az eszközök műszaki paramétereit tekintve nem alkalmasak

titkosszolgálati felhasználásra. Az eszközök minőségüket tekintve polgári felhasználásra tervezett eszközök. A fentieket egybevetve a 16/2004.(II.06.) Kormányrendelet 1. melléklet XXVI. fejezetének 1. pont a) és c) pontjával, valamint az abban írt megjegyzéssel egyértelműen megállapítható, hogy az ítéleti tényállásban írt eszközök a Btk. 263/B. §-ában írt bűncselekmény törvényi tényállásának a megvalósítására nem alkalmas elkövetési tárgyak.

Szemben az ügyészi érveléssel megállapítható, hogy a releváns igazgatási jogszabályok a műszaki paraméterek vizsgálatát valóban nem írják elő, azonban az elkövetési tárgy alkalmasságának vizsgálata minden egyes bűncselekmény megvalósulása szempontjából a jogalkalmazó számára szükséges és elvégzendő feladat. A Btk. 10. § (2) bekezdésére figyelemmel minden különös részi törvényi tényállás mögöttes fogalmi ismérve a cselekmény társadalomra veszélyessége. Ennek hiányában bűncselekmény nem valósul meg. A bíróság által vizsgálat tárgyává tett műszaki paraméterek meglétének ellenőrzése nem jelenti a jogalkotó rendelkezéseivel ellentétben egy többletfeltétel vizsgálatát. E feltétel revíziója a büntetőjogi felelősség vizsgálatát meghatározó fent részletezett alapelvekből fakad, és nem a vádlottak terhére, hanem a javukra szól. Az elkövetési tárgy műszaki alkalmasságának vizsgálatát az is szükségessé teszi, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a közbiztonság elleni bűncselekmények körében nyert elhelyezést, így a fejezet címében meghatározott jogtárgy veszélyeztetésének hiányában a bűncselekmény nyilvánvalóan nem valósulhat meg.

A Fővárosi Ítéltábla továbbá rámutat arra az ügy megítélése szempontjából jelentőséggel bíró körülményre, hogy a vád tárgyává tett eszközök a 428/2009.EK. Rendelet 1. számú melléklete szerint kettős felhasználású termékeknek nem minősülnek. Míg a hazai szabályozás nem ír elő műszaki kritériumokat, a titkosszolgálati eszközök esetében, addig az európai uniós szabályozás műszaki feltételeket támaszt, így az uniós jog alapján sem minősül büntetendő magatartásnak a fenti eszközökkel kapcsolatos vádlottaknak felrótt tevékenység végzése.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék ítéletének jogi indokolásával szemben az I. r. és a II. r. vádlottat a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontja alapján bűncselekmény hiányában tekinti felmentettnek, figyelemmel arra, hogy az általuk megvalósított magatartás a szóban forgó bűncselekmény törvényi tényállását nem merítette ki.

A bűncselekmény hiányában történő felmentésre tekintettel az ítéleti tényállásban szereplő eszközök nem minősülnek a bűncselekmény elkövetési tárgyainak, ezért a Btk. 77. § (1) bekezdés d) pontja alapján elkobzás alá nem eshetnek, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Be. 155. § (1) és (2) bekezdése alapján a lefoglalt bűnjelek kiadásáról rendelkezett.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék ítéletét - a bűnjelekről történő rendelkezés tekintetében - a Be. 372. § (1) bekezdése alapján

részben megváltoztatta, míg egyebekben - az indokolás pontosításával - a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy helyesbítette a vádlottak személyi adatait.

A II. r. vádlott a fellebbviteli tárgyaláson indítványozta a 2-es szakértő eljárásból történő kizárását arra tekintettel, hogy a szakértőnek az ügyben nincs kompetenciája. A Fővárosi Ítéltábla a II. r. vádlott indítványát az alábbi indokok alapján utasította el.

A 2-es igazságügyi szakértő már az elsőfokú bizonyítási eljárás során is szakértőként eljár, szakértői kompetenciájára meg nem cáfolható nyilatkozatot tett, amikor úgy nyilatkozott, hogy igazságügyi fegyverszakértő és haditechnikai szakértői is egyúttal. Azt is előadta, hogy haditechnikai szakértői kompetenciája sokkal korábbra datálható, mint a fegyverszakértői (elsőfokú iratok 12. alszámú tárgyalási jegyzőkönyv 24. oldal). A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a II. r. vádlott indítványát, mint alaptalant elutasította.

A II. r. vádlott a másodfokú eljárásban arra vonatkozóan is indítványt terjesztett elő, hogy az 1-es igazságügyi szakértő által végzett mérési vizsgálatoknál jelen lehessen. A másodfokú bíróság a II. r. vádlottnak ezt a bizonyítási indítványát elutasította, mert ennek engedélyezése esetén az igazságügyi szakértő munkáját akadályozta és nehezítette volna.

A másodfokú eljárás során felmerült bűnügyi költséget a Be. 339. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 381. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. év február hó 5. napján

. Czine Ágnes s.k.. Ujvári Ákos s.k.. Mészáros László s.k.
a tanács elnöke előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 15.B.280/2011/13. számú ítélete a Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.15/2013/20. számú ítéletében írt változtatásokkal, az I. r. és a II. r. vádlott tekintetében 2014. február hó 5. napján jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2014. február hó 5. napján

Dr. Cziné Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hiteléül:

